

КОСІОР Л. Т., БОРЩ О.В., ПРОВА Л. В., кандидати с.-г. наук
 Білоцерківський національний аграрний університет

МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА ПОКАЗНИКИ МОЛОКОВИВЕДЕННЯ КОРІВ РІЗНОГО ВІКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ТА ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРІД

Проведено порівняльну оцінку молочної продуктивності та показників молокоживлення корів української чорно-рябої молочної та голштинської порід залежно від віку в лактаціях.

Ключові слова: корови, молочна продуктивність, показники молокоживлення.

Постановка проблеми. Сьогодні актуальним питанням є формування високопродуктивних, конкурентоспроможних стад молочної худоби, за рахунок чого можна вирішити низку економічних і соціальних завдань народного господарства України. На сучасному етапі розвитку молочної скотарства формування стад здійснюється за рахунок вітчизняних племінних ресурсів та імпорту молочної худоби зарубіжної селекції [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для забезпечення високої продуктивності корів і ефективного виробництва молока надто важливе значення мають повноцінна годівля і умови утримання, проте й не менш важливу роль при цьому відіграє фізіологічно обґрунтоване доїння, до якого якнайкраще повинні адаптуватися тварини [2,3].

Метою досліджень було вивчення молочної продуктивності стада корів української чорно-рябої молочної і голштинської порід за показниками удою, відсотковим та абсолютним вмістом у молоці жиру і білка.

Матеріал та методика досліджень. Дослідження проводили у СТОВ “Агросвіт” на стаді корів з середньорічним надоем 7 тис. кг молока від однієї корови за безприв’язного утримання у боксах. Годівля здійснюється з кормових столів, доїння – на доїльній установці “Паралель”, обладнаній електронною системою, яка дає змогу корегувати процес видоювання кожної корови. Піддослідних корів за віком у лактаціях розподілили на 3 групи: перша група – корови першої лактації, друга – корови другої лактації та третя група – корови третьої і більше лактацій.

Результати досліджень та їх обговорення. З проведеного аналізу видно, що за однакового рівня годівлі однотипними повнораціонними кормосумішками, безприв’язно-боксового утримання і доїння в доїльному залі в удоях корів за лактаціями спостерігаються породні відмінності (табл. 1).

Таблиця 1 – Молочна продуктивність стада корів УЧРМ і голштинської порід за закінчену лактацію у СТОВ “Агросвіт”

Показник	Кількість корів, голів	Жива маса, кг	Удій, кг	Молочний жир		Молочний білок	
				%	кг	%	кг
Українська чорно-ряба молочна порода							
У середньому по стаду	167	578	6636	3,69	244,9	3,23	214,3
За I лактацію	82	513	6722	3,69	248,0	3,22	216,4
За II лактацію	35	617	7466	3,68	274,7	3,25	242,6
За III лактацію і старше	50	659	5918	3,68	217,8	3,25	192,3
Голштинська порода							
У середньому по стаду	164	581	7158	3,68	263,4	3,26	233,4
За I лактацію	73	537	7554	3,67	277,2	3,27	247,0
За II лактацію	56	601	7438	3,68	273,7	3,25	241,7
За III лактацію і старше	35	650	5848	3,70	216,4	3,23	188,9

Наведені у таблиці дані, свідчать про високий рівень молочної продуктивності корів УЧРМ породи, проте за деякими показниками вони поступаються перед голштинами. Так, у середньому по стаду українських чорно-рябих корів удій від однієї корови складає 6636 кг, що на 522 кг або 7,9 % менше, ніж по стаду голштинів. Те ж саме спостерігається і у корів-первісток УЧРМ породи, удій яких становить 6722 проти 7554 кг у голштинів, що на 832 кг або 12,4 % менше. А ось щодо удою українських чорно-рябих корів II і III лактацій, то він, навпаки, навіть більший порівняно з удоєм ровесниць голштинської породи, відповідно, на 28 і 70 кг або 0,4 і 1,2 %, тобто ці дані є підставою

для того, щоб стверджувати, що за удоєм корови УЧРМ породи II і III лактацій та вище зрівнялися з голштинами.

Щодо вмісту у молоці жиру і білка, то він практично був однаковий у корів обох порід, а звідси і абсолютна кількість молочного жиру і молочного білка була адекватною величині удою. Зокрема, корови-первістки УЧРМ породи продукували за лактацію молочного жиру і молочного білка на 15,4 і 17,0 кг менше, ніж корови I лактації голштинської породи. А за кількістю молочного жиру і молочного білка корови УЧРМ породи II і III лактацій і старше практично були на одному рівні з голштинами (274,7 проти 273,7 кг і 217,8 проти 216,4 кг та 242,6 проти 241,7 кг і 192,3 проти 188,9 кг).

В умовах промислової технології виробництва молока різко зріс інтерес до проблеми інтенсивності виведення молока з вимені корів. Це питання заслуговує на увагу у зв'язку зі створенням нових порід та типів високопродуктивних тварин, здатних до високої продуктивності і оплати корму продукцією за промислового виробництва молока. Оскільки інтенсивність видоювання зумовлює тривалість доїння корови, а відтак і час перебування у доїльному залі, цей показник є не тільки біолого-фізіологічним, а й технологічним. Показники молоковиведення у корів залежно від породної приналежності та віку у лактаціях наведено у табл. 2.

Таблиця 2 – Показники молоковиведення у корів залежно від породної належності та віку в лактаціях

Показники	Порода					
	УЧРМ *			Голштинська		
	I (n=22)	II (n=7)	III (n=11)	I (n=13)	II (n=14)	III (n=12)
Разовий удій, кг	9,6±	11,0±	8,8±	10,9±	12,2±	9,9±
	1,03	1,63	1,42	1,44	1,53	1,07
Середньодобовий удій, кг	29,0±	33,2±	28,0±	30,4±	36,7±	29,6±
	1,26	2,03	3,15	2,71	2,04	2,91
Тривалість доїння, хв	5,31±	5,72±	5,79±	5,68±	6,88±	5,96±
	0,15	0,40	0,60	0,49	0,51	0,34
Інтенсивність видоювання, кг/хв:	1,79±	1,78±	1,50±	1,69±	1,77±	1,57±
	0,15	0,16	0,13	1,13	0,63	0,09
	3,93±	4,0±	3,37±	3,56±	3,77±	3,50±
максимальна	0,16	0,17	0,28	0,11	0,92	0,38
Величина ручного додоювання, мл	50	30	30	40	40	30
Повнота видоювання, %	99,5	99,7	99,7	99,6	99,6	99,7

Примітка. *УЧРМ – українська чорно-ряба молочна порода

З отриманих результатів досліджень видно, що за тривалістю доїння корови-первістки української чорно-рябої молочної породи знаходяться майже на одному рівні з ровесницями голштинської породи – за величини добових удоїв 29,0 і 30,4 кг, у тому числі разових удоїв 9,6 і 10,9 кг тривалість видоювання становила, відповідно, 5,31 і 5,68 хв, що було адекватно удою.

Тривалість доїння корів УЧРМ породи з двома отеленнями за добового удою 33,2 кг, у тому числі разового 11,0 кг становила 5,72 хв проти 5,68 хв за добового удою 36,7 кг і разового удою 12,2 кг голштинів. Не відмічено істотної відмінності у тривалості доїння корів обох порід у віці трьох лактацій – вона була на рівні 5,79 і 5,96 хв за добових удоїв 28,0 і 29,6 кг, у тому числі разових – 8,8 і 9,9 кг.

Поряд із загальною тривалістю доїння найбільш об'єктивним показником порівняльної оцінки видоювання є його інтенсивність, яка показує скільки кілограмів молока виділяє корова упродовж однієї хвилини доїння. У наших експериментах чорно-рябі молочні корови I лактації за одну хвилину давали у середньому 1,79 кг молока, тоді як голштинські – 1,69 кг, що на 0,1 кг, або 5,9 %, менше, хоча добовий удій молока у них був вищий – 30,4 проти 29,0 кг, у тому числі разовий – 10,9 проти 9,6 кг. Привертає увагу також показник максимальної інтенсивності виведення молока у корів УЧРМ породи, який становив 3,93 кг/хв. У голштинських первісток максимальна інтенсивність видоювання знаходилась на рівні 3,56 кг/хв, що нижче, ніж в українських чорно-рябих молочних ровесниць на 0,37 кг/хв, або 10,4 %.

Щодо інтенсивності молоковиведення у піддослідних корів з двома отеленнями, то вона практично і в українських чорно-рябих молочних і голштинських тварин була на одному рівні – 1,78 та 1,77 кг/хв. Не велика межа коливань відмічена також між максимальними показниками інтенсивності видоювання – 4,0 – 3,77 кг/хв.

Суттєво не поступаються корови УЧРМ породи перед голштинськими ровесницями за інтенсивністю видоювання і в старшому віці – після третього і старше отелення. Середня інтенсивність видоювання у них становила 1,50 проти 1,57 кг/хв, що менше всього на 0,070 кг, або 4,7 %. Те ж саме можна сказати і про максимальні показники молоковіддачі у повновікових корів. У українських чорно-рябих молочних корів III лактації і старше максимальна інтенсивність видоювання становила 3,37 кг, а у їх аналогів – голштинів – 3,50 кг/хв, що більше лише на 0,130 кг, або 3,9 %. Що стосується величини ручного додоювання корів старшого віку (II і III лактацій), то вона у тварин УЧРМ породи становила 30 мл, а у голштинів 40 (II лактація) і 30 мл (III лактація).

У зв'язку із зазначеним, повнота видоювання корів I лактації УЧРМ породи становила 99,5 %, а II і III лактацій – 99,7 %. У корів голштинської породи повнота видоювання була практично на одному рівні з українськими чорно-рябими молочними ровесницями і становила на I, II і III лактаціях відповідно 99,6; 99,6 і 99,7 %.

Висновки. Корови української чорно-рябої молочної породи за рівнями удою молока, молочного жиру і молочного білка не поступаються перед ровесницями голштинської породи, що дає підстави стверджувати про повну адаптацію до умов безприв'язно-боксового утримання і доїння в доїльному залі. Про це також свідчать і показники молоковиведення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Луценко М. Характеристика високопродуктивних корів / М. Луценко, В. Смоляр // Тваринництво України. – 1994. – № 4. – С. 8-9.
2. Луценко М. М. Перспективні технології виробництва молока / М. М. Луценко, В. В. Івашина, В. І. Смоляр. – К.: Академія, 2006. – 192 с.
3. Пелехатий М. С. Адаптаційні властивості тварин новостворених молочних порід / М. С. Пелехатий, Л. М. Гутник // Проблеми становлення галузі тваринництва в сучасних умовах. – Вінниця: Вінницький дер. агр. ун-т, 2005. – Вип. 22. – 44-55.

Молочная производительность и показатели молоковыведения коров разного возраста украинской черно-рябой молочной и голштинской пород

Л.Т. Косиор, О.В. Борщ, Л.В. Пирова

Проведена сравнительная оценка молочной производительности и показателей молоковыведения коров украинской черно-рябой молочной и голштинской пород в зависимости от возраста в лактациях.

Ключевые слова: коровы, молочная производительность, показатели молоковыведение.

Dairy cow performance and speed of milk of cows of different age of ukrainian black-spotted and holschtyn breeds

L. Kosior, A. Borch, L. Pirova

An assessment comparison dairy cow productivity of the ukrainian black-spotted and holschtyn dairy breeds, depending on the age of lactation, speed of milk.

Key words: cows, suckling productivity, speed of milk.